

Raamattupiiriopas

USKOSTA VANHURSKAS

Mailis Janatuinen

(Julkaistu kirjasena 1990-luvun puolivälissä)

SISÄLLYS

Alkusanat

Roomalaiskirje

1. Jumalan vanhurskaus ja Jumalan viha (Room. 1:16–32)
2. Lain noudattaja vanhurskautetaan (Room. 2:1–16)
3. Uskonvanhurskaus (Room. 3:9–28)
4. Jumalattoman vanhurskauttaminen (Room. 4:1–8, 23–25)
5. Vanhurskaus ja rauha (Room. 5:1–11)
6. Kaste ja vanhurskaus (Room. 6:1–14)
7. Taistelu vanhurskaudesta (Room. 7:7–25)
8. Hengen työ ja vanhurskauttaminen (Room. 8:1–17)

Jaakobin kirje

9. Teoistako vanhurskas? (Jaak. 2:14–26)

Vanhan testamentin tekstit

10. Vanhurskaus ja uhri (Jes. 53:1–12)
11. Pronssikäärme (4. Moos. 21:4–9)

ALKUSANAT

Miten ihminen pääsee Jumalan yhteyteen – juuri siitä on kysymys, kun puhumme vanhurskauttamisopista. Erimielisyys tästä opista sai aikaan uskonpuhdistuksen. Vanhurskauttamisopista keskustellaan jälleen. Luterilainen kirkko ja roomalaiskatolinen kirkko ovat muovanneet yhteisen julkilausuman (Joint Declaration), jossa todetaan, että erimielisyydet vanhurskauttamisopin kohdalla ovat pitkälti poistuneet. Onko näin?

Eri kirkkojen opetuksessa esiintyvät vanhurskauttamisopit voidaan karkeasti jakaa kolmeen ryhmään: 1. forenssinen vanhurskauttamisoppi, 2. efektiivinen vanhurskauttamisoppi tai 3. ns. ”akseptaatio-oppi”. Ensimmäinen tarkoittaa Jumalan syn-tiselle ihmiselle Kristuksen elämän ja kuoleman perusteella lukemaa vanhurskautta, toinen tarkoittaa ihmisen ja Jumalan yhteistyönä aikaansaattua vanhurskautta.

Efektiivisen vanhurskauttamisopin takana on ajatus, ettei Jumala voi julistaa vanhurskaaksi ihmistä, joka ei sitä ole. Ensin hänen täytyy saada ihmisessä aikaan edes pieni muutos, ja vasta sitten hän voi lukea tämän täysin vanhurskaaksi Kristuksen tähden. Esimerkiksi roomalaiskatolisen kirkon vanhurskauttamisoppia on totuttu kutsumaan efektiiviseksi, koska sen mukaan ihminen vanhurskautetaan hänen uskonsa ja rakkautensa perustella, ei ”yksin uskosta”.

On kuitenkin olemassa kolmaskin vanhurskauttamisoppi, joka on hyvin yleinen läntisessä kristikunnassa meidän päivinämme. Allekirjoittanut on keksinyt sille nimityksen ”akseptaatio-oppi”. Tämä tarkoittaa sellaista opetusta, että Jumala vanhurskauttaa eli hyväksyy (engl. accept) ihmisen yhteyteensä sellaisena kuin hän on. Piste. Jeesuksen rististä, verestä ja kärsimyksestä ei tarvitse puhua mitään. Vanhurskauttamisen perustaksi tulee pelkkä Jumalan rakkaus ilman uhria.

Kun eri tekstien yhteydessä kysytään, mikä kunkin raamatunkohdan sisältämä vanhurskauttamisoppi on, on tarkoitus, että keskusteltaisiin juuri tästä: onko kysymyksessä julistettu (forenssinen) vanhurskaus, yhteistyö (efektiivinen) vanhurskaus, vai hyväksymis-vanhurskaus (akseptaatio-oppi). Varmaan on parempi, että piirissä käytetään suomenkielisiä termejä.

Etsimme teksteistä myös ”autuasta vaihtokauppaa”. Tämä on Lutherin Galatalaiskirjeen selityksessä käyttämä termi. Se tarkoittaa sitä, että Jeesus ja syntinen vaihtavat keskenään syyllisyytensä tai viattomuutensa.

Oppaan lopusta löytyvät vielä kolme aiheeseen liittyvää tärkeää tekstiä muualta Raamatusta.

1. JUMALAN VANHURSKAUS JA JUMALAN VIHA (Room. 1:16–32)

Aluksi: Evankeliumi eli ilosanoma tarkoittaa sanomaa rististä ja syntien anteeksiantamuksesta.

Jakeet 16–17

- Missä meidän aikanamme ajatellaan Jumalan voiman tulevan erityisesti näkyviin?
- Missä asioissa sinä olet kokenut Jumalan voimaa elämässäsi?
- Mitä tarkoittaa, että juuri evankeliumi on Jumalan voima?
- Mitä tarkoittaa omin sanoin sanottuna: ”Uskosta vanhurskas saa elää” tai ”Vanhurskas on elävä uskosta” (RK 1938)?
- Miten Jumalan vanhurskaus ilmestyy evankeliumissa?
- Miten ajatus muuttuisi, jos Paavali olisi sanonut, että Jumalan vanhurskaus ilmestyy ”uskosta rakkauteen” tai ”uskosta hyviin tekoihin”?
- Mikä on ihmisen osuus vanhurskauttamisessa näiden kahden jakeen mukaan?
- Miksi Paavali ei lopeta tähän, vaan rupeaa puhumaan heti uskonvanhurskauden mainittuaan synnistä ja Jumalan vihas-ta?

Jakeet 18–21

- Missä voimme nähdä taivaasta ilmestyvän Jumalan vihan?
- Mitä kuka tahansa, sekä kristitty että pakana, voi tietää Jumalasta?
- Mistä syystä ihmiset eivät voi puolustautua, kun Jumalan viha kohtaa heidät?
- Mikä pimentää ihmisen sydämen, niin että hän alkaa pitää väärää oikeana?

Jakeet 22–28

- Miksi ihminen palvelee yleensä mieluummin epäjumalia kuin oikeata Jumalaa – ajatelkaa vaikka Israelin kansan historiaa.
- Millä tavalla ihmiset ja eläimet voivat tulla meidän epäjumaliksemme?
- Miten Paavali tässä tekstissä liittää toisiinsa epäjumalanpalveluksen ja homoseksualismin? (Miksi epäjumalanpalvelus ja homoseksuaalisuus usein kulkevat käsi kädessä?)
- Mitä ajattelet tämän tekstin äärellä siitä väitteestä, että homoseksuaaliset suhteet olisivat joissakin tapauksissa puolus-teltavissa?
- Miten Jumalan viha näkyy edellä mainittujen ihmisten elämässä?
- Mikä tämän tekstin mukaan voi varjella meidät ihmisten erilaisten epäjumalien orjuudesta?

Jakeet 29–32

- Kenestä Paavali tässä puhuu?
- Mitkä asiat Paavalin paheluettelossa voit soveltaa itseesi (tähän kysymykseen voit vastata hiljaa sydämessään)?
- Mitkä Paavalin luettelemista asioista ovat mielestäsi lisääntyneet viime vuosikymmeninä?
- Miksi synnin hyväksyminen on Paavalin mielestä yhtä paha kuin synnin tekeminen?
- Miten me voisimme osoittaa ympäröivälle maailmalle, ettemme hyväksy Room. 1:ssä mainittuja syntejä?

Kokoavat kysymykset

- Lue vielä kerran jakeet 16–17. Miten ne sopivat yhteen jakeiden 18–28 kanssa?
- Mikä vanhurskauttamisoppi tässä tekstissä tulee näkyviin: luettu vanhurskaus, yhteistyövanhurskaus vai hyväksymisvanhurskaus? (Ks. esipuhe)

2. LAIN NOUDATTAJA VANHURSKAUTETAAN (Room. 2:1–16)

Aluksi: Kun tätä tekstiä käsitellään, ei pidä ryhtyä keskustelemaan siitä, miten käy pakanoille ja juutalaisille, jotka eivät ole evankeliumia kuulleet. Muutoin saattaa käydä niin, että koko keskustelu menee pelkäksi spekulatioksi ja itse teksti jää käsittelemättä. Kysymys kuuluu siis: Mitä Paavali tässä tekstissä opettaa pakanoiden ja juutalaisten pelastuksesta? Tekstimme puhuu siis ihmisistä, jotka yrittävät pelastua lain avulla, koska eivät joko tunne evankeliumia tai eivät sitä tahdo uskoa.

Jakeet 1–4

- Mistä synneistä sinun on kaikkein helpointa tuomita toista?
- Miksi toisten tuomitseminen on aina vaarallista?
- Edellisissä luvussa Paavali oli itse tuominnut monet synnit ja kieltänyt muitakin niitä hyväksymästä. Miten ensimmäisen luvun voi sovittaa 2:1–4:n kanssa?
- Mikä on oikeaa tuomitsemista, mikä vääriä?
- Miten joku voi luulla välttävänsä Jumalan tuomion, vaikka itse tekee samaa, mistä muita tuomitsee (3)?
- Miksi Paavali kirjoitti näin kristityille (ks. esim. jae 5)?
- Mitä sellaisia syntejä meillä uskovilla voi olla, joista emme tahdo tehdä parannusta?
- Edellisessä luvussa Paavali puhui monenlaisista paheista. Mikä on se synti, jota vastaan hän tässä hyökkää?

Jakeet 5–11. Näissä jakeissa puhutaan ”vihan päivästä” eli viimeisestä tuomiosta. Se tapahtuu tekojen mukaan, kuten muistamme myös Matt. 25:n vertauksesta.

- Mikä on näiden jakeiden pelastusoppi? (Pysy tekstissä!)
- Minkä mukaan meidät tuomitaan viimeisellä tuomiolla?
- Mitkä asiat todistavat toisille ihmisille, oliko meillä oikea usko vai ei?
- Miten käytännössä etsitään kirkkautta, kunniaa ja katoamattomuutta?
- Mitä tarkoittaa totuuden totteleminen? Entä vääryyden totteleminen (8)?
- Mitä sanottavaa tällä jaksolla on juutalaisille, jotka luulevat pelastuvansa, koska kuuluvat valittuun kansaan?
- Mitä sanottavaa tällä jaksolla on kastetuille, jotka luulevat pelastuvansa, koska ovat kirkon jäseniä?
- Mitä sanottavaa tällä jaksolla on juuri sinulle?

Jakeet 12–15

- Minkä lakikirjan mukaan ihmiset tuomitaan viimeisellä tuomiolla?
- Miksi kukaan helvettiin menevä ei voi tuomiolla syyttää Jumalaa väärästä tuomiosta?
- Mitä tapahtuu niille pakanoille, jotka ovat tehneet syntiä lakia tuntematta (12)?
- Voiko mielestäsi olla olemassa pakanoita, joiden omatunto ei heitä mistään syytä – miksi voi/ miksi ei voi?
- Millaiset mahdollisuudet juutalaisella on pelastua evankeliumia tuntematta? (Pysy tekstissä!)

Jae 16

- Mikä on lain tuomion (josta tähän asti on puhuttu) ja Kristuksessa Jeesuksessa tapahtuvan evankeliumin tuomion ero?
- Millaiset mahdollisuudet tekstimme mukaan ihmisellä on tulla vanhurskaaksi lain kautta?
- Millaista vanhurskauttamisoppia tekstimme edustaa?

3. USKONVANHURSKAUS (Room. 3:9–28)

Jakeet 9–12

- Mitä Paavali tarkoittaa sanoessaan, ettei koko maailmassa ole ketään, joka etsii Jumalaa?
- Mitä Paavali tarkoittaa sanoessaan, ettei ainoakaan ihminen maan päällä tee hyvää?
- Mitä apostoli tarkoittaa sillä, ettei kukaan ole vanhurskas?

Jakeet 13–18

- Mitä ajattelet Paavalin väitteestä, että kaikkien ihmisten sanoissa on kyykäärmeen myrkkyä?
- Pelätäänkö mielestänne meidän aikanamme Jumalaa – mistä sen huomaa?
- Mihin Paavalin mainitsemaan syntiin sinun henkilökohtaisesti on kaikkein helpoin langeta? (Tähän kysymykseen voi vastata hiljaa mielessään.)

Jakeet 19–20. Laki tarkoittaa Raamatun käskyjä ja kieltoja, etenkin kymmentä käskyä. Lain tiivistelmä on rakkauden käsky: rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.

- Mitä tarkoittaa käytännössä, että ihmisen suu tukitaan lain avulla? (19)
- Muistele jotain tilannetta, jossa Jumalan laki tukki sinun suusi. Mitä siitä seurasi elämässäsi?
- Mitä tapahtuu, jos lakia ei saarnata ja ihmisten suuta ei tukita?
- Mitä tapahtuu, jos lakia julistetaan vain siinä määrin kuin keskivertoihminen sitä voi täyttää?
- Millä tavalla ihmiset yrittävät tulla vanhurskaaksi meidän päivinämme?
- Miksi ihminen ei voi tulla vanhurskaaksi lain kautta?

Jakeet 21–26

- Mikä on toinen tapa tulla vanhurskaaksi paitsi lain täyttäminen?
- Selitä tämän tekstin perusteella omin sanoin, mitä on uskonvanhurskaus.
- ”Lunastus” tarkoittaa orjan vapaaksi ostamista tietyllä rahasummalla. Mitä sana ”lunastus” tässä tekstissä tarkoittaa?
- Kreikan sanalla hilasteerion on kaksi merkitystä: sovintouhri tai armoistuin eli liitonarkun kansi, jolle suurena sovintopäivänä vihmottiin verta. Mitä tarkoittaa, että Jumala on asettanut Jeesuksen sovintouhriksi / armonistuimeksi?
- Miten vanhurskas Jumala voi julistaa vanhurskaaksi eli syyttömäksi sellaisen ihmisen, joka on jakeissa 9–18 kuvattu kaltainen?

Jakeet 27–28

- Mitä tämän tekstin mukaan on ajateltava uskovista, jotka kehuvat (eli kerskaavat) omalla hengellisyydellään?

Kokoavat kysymykset

- Mitä vanhurskauttamisoppia Paavali tässä tekstissä opettaa? (Ks. esipuhe)
- Mitä tämän tekstin pohjalta ajattelette väitteestä, että ihminen pelastumiseen tarvitaan sekä uskoa että rakkautta?

4. JUMALATTOMAN VANHURSKAUTTAMINEN (Room. 4:1–8, 23–25)

Aluksi: Vetäjän on syytä kerrata edeltäkäsän Aabrahamin historia, erityisesti luvut 1. Moos. 12, 15, 16–18, 20–22. Piirin alussa hän voi sitten kertoa lyhyesti Aabrahamin jumalasuhteen historian.

1. Jos sinulta kysyttäisiin tänään sitä, millä perusteella pidät itseäsi vanhurskaana eli Jumalalle kelpaavana ihmisenä, mitä vastaisit?
2. Mietitään Aabrahamin historiaa. Miksi Aabraham ei voinut ylpeillä (kerskata) Jumalan edessä, vaikka olikin valmis esimerkiksi uhraamaan ainoan poikansa?
 - Millä tavalla Aabraham pelastui tämän tekstin mukaan?
3. Selitä omin sanoin, mitä jakeet 4–5 merkitsevät.
 - Mitä ”töitä” ihminen voi tehdä Jumalan edessä (4)?
 - Millainen on se ihminen, jolla ei ole ansioita (joka ei töitä tee) Jumalan edessä?
 - Miksi Jumala asettaa Aabrahamin töitä tekemättömien ryhmään?
 - Mitä tekemistä hyvillä teoilla on vanhurskauttamisopissa?
4. Sana lukea vanhurskaaksi (tai katsoa vanhurskaaksi) on oikeustermi. Se tarkoittaa, että tuomari julistaa syytetyn syyttömäksi. Mitä ajattelisit tuomarista, joka julistaisi vaikkapa jonkun murhaajan syyttömäksi?
 - Mitä maailmassa tapahtuisi, jos tuomarit alkaisivat toimia, kuten Jumala tässä tekstissä?
 - Miten oikeudenmukainen Jumala voi julistaa vanhurskaaksi ihmisen, joka on jumalaton – joka ei siis etsi, ei tottele eikä rakasta Jumalaa?
5. Mitä vanhurskautettavan ihmisen synneille tapahtuu (7–8)?
 - Mikä hinta Jumalan piti meidän vanhurskauttamisestamme maksaa (23–25)?
6. Missä tässä tekstissä on autuas vaihtokauppa?
7. Selittäkää omin sanoin tämän tekstin perusteella: mitä tarkoittaa jumalattoman vanhurskauttaminen ja mitä se ei tarkoita?
8. Millainen vanhurskauttamisoppi Roomalaiskirjeen neljännessä luvusta löytyy? (Ks. esipuhe)
9. Vastatkaa uudestaan kysymykseen numero yksi.

5. VANHURSKAUS JA RAUHA (Room. 5:1–11)

Aluksi: ”Kerskata” ja ”riemuuta” ovat kreikan kielessä sama sana.

Jakeet 1–2

- Millaisissa tilanteissa sinä koet menettäväsi Jumalan rauhan?
- Mikä ero on rauhalla, joka meillä on sydämessämme ja rauhalla, joka meillä on Jumalan kanssa?
- Miten voimme päästä varmuuteen siitä, ettei Jumala ole meille enää syntiemme tähden vihainen?
- Mitä jae 2 sanoo armosta?
- Mikä on siis kristitylle pelastusvarmuuden perusta?

Jakeet 3–5

- Milloin sinä olet viimeksi riemuinnut / kerskannut ahdistuksistasi?
- Mitä hyvää ahdistus saa aikaan elämässämme?
- Millaisessa tilanteessa olet tarvinnut nimenomaan toivoa?
- Miten ahdistus ja toivo kuuluvat yhteen?
- Katso asiayhteydestä, kumman rakkauden Pyhä Henki on vuodattanut sydämiimme: senkö jolla me rakastamme muita, vai sen jolla Jeesus rakasti meitä?
- Millä tavalla Pyhä Henki vuodattaa meidän sydämiimme Kristuksen rakkauden?

Jakeet 6–11

- Millä eri tavoilla ihmisiä kuvataan näissä jakeissa – etsikää mahdollisimman monta eri tapaa?
- Miten Jumala solmi rauhan vihollistensa kanssa? (Tästä rauhasta puhuu jae 2.)
- Tämä teksti selittää koko Raamatussa ehkä kaikkein selvimmin, mitä sana ”sovitus” merkitsee. Sano omin sanoin tämän käsitteen sisältö. (Ketkä olivat riidoissa keskenään – miten sopu saatiin aikaan?)
- Mitä lohtua nämä jakeet tuovat sellaiselle ihmiselle, joka taistelee syntejään vastaan, mutta ei pysty niitä voittamaan?
- ”Jumalan Pojan elämä” jakeessa 10 tarkoittaa Jeesuksen ylimmäispapillista tehtävää taivaassa. Miten se vaikuttaa meidän uskoomme ja pelastumiseemme?

Kokoava kysymys

- Mikä on tämän tekstin vanhurskauttamisoppi?

6. KASTE JA VANHURSKAUS (Room. 6:1–14)

Aluksi: Paavalia arvosteltiin siitä, että luetun vanhurskauden opettaminen tekee ihmisistä moraalittomia ja hyviin tekoihin kykenemättömiä.

Jakeet 1–2.

- Mitä Paavali vastaa syytöksiin, että luetun vanhurskauden julistaminen tekee ihmisistä laiskoja ja moraalittomia?
- Kuvitellaanpa isää, jolla on kaksi poikaa. Toinen näistä on varma, ettei isän rakkaus lopu silloinkaan, kun hän lankeaa johonkin syntiin. Toinen luulee, että isä ei rakasta häntä enää, jos hän tekee jotain pahaa. Kumman pojan mielestänne helpompi voittaa kiusaukset?
- Miten armoon uskomisen auttaa taistelussa syntiä vastaan?
- Miksi Paavali alkaa puhua synnin voittamisesta vasta tässä vaiheessa, eikä roomalaiskirjeen alussa?

Jakeet 3–5. Paavali vertaa kastea hukkumiskuolemaan. Taustalla hänellä on koko ajan se ajatus, että ”synnin palkka on kuolema”.

- Mitä yhteistä on kasteella ja kuolemanrangaistuksella?
- Millä tavalla me itse kukin olemme kärsineet sen kuolemanrangaistuksen, joka meille syntiemme vuoksi oli julistettu?
- Mikä on kasteen osuus ihmisen pelastumisessa?
- Mikä ero tekstimme mukaan on kastetulla ja kastamattomalla ihmisellä?
- Mitä voimme vastata Saatanalle, joka syyttää meitä meidän synneistämme?

Jakeet 6–11

- Miksi Paavali puhuu Room. 6:ssa kahdenlaisesta kuolemasta: hukkumiskuolemasta, joka tapahtuu nopeasti ja ristiinnaulitsemisesta, joka tapahtuu hitaasti?
- Mitä tarkoittaa käytännössä, että vanha ihmisemme/ minämme on ristiinnaulittu yhdessä Jeesuksen kanssa?
- Vanhan minämme ristiinnaulitseminen päättyy vasta kuolemassa. Mitä joudumme kokemaan sitä ennen pyhittymisen asiassa?
- Mitä tarkoittaa jae 11?
- Mitä tämän tekstin äärellä tarkoittaa näkemättä uskomisen?

Jakeet 12–14

- Mitä meidän on ajateltava ihmisestä, joka tahallaan antaa ruumiinsa jäsenet synnin käyttöön?
- Miten me käytännössä valitsemme sen, millaiseen käyttöön annamme ruumiimme jäsenet?
- Mikä saa meidät antamaan itsemme Jumalan käyttöön?
- Mikä on jakeen 14 sanoma?

Kokoava kysymys:

- Mikä tekstimme mukaan on vanhurskauttamisen ja pyhityksen suhde?

Ilosanoma: Sinä olit siellä, Golgatalla, ja Jeesus oli täällä, sinun kasteessasi.

7. TAISTELU VANHURSKAUDESTA (Room. 7:7–25)

Aluksi: Palauttakaa mieliin 10 käskyä ja rakkauden käsky. Ne ovat lain tiivistelmä.

Jakeet 7–11

- Miksi käskyt eivät voi tehdä ihmistä paremmaksi?
- Mitä laki saa aikaan ihmisen elämässä ja mitä se ei saa aikaan?
- Miksi laki ei anna elämää?
- Miksi ihmiset uskovat käskyn voimaan: siihen, että voivat muuttaa toisen paremmaksi käskemällä häntä?

Jakeet 12–13

- Miksi käskyjä ei kuitenkaan saa kumota?
- Mitä tapahtuu, jos käskyt kumotaan?
- Mitä tapahtuu, jos lain saarnaaminen lopetetaan?

Jakeet 14–24

- Puhuuko Paavali tässä ajasta ennen uskoontuloaan vai siitä hetkestä, kun hän Roomalaiskirjettä kirjoittaa? Perustele vastauksesi.
- Mitkä seikat näissä jakeissa ovat sellaisia, joita ei-uskova ei missään tapauksessa voi allekirjoittaa?
- Mitkä kohdat näissä jakeissa sinä voit tänä päivänä allekirjoittaa?
- Millä eri nimillä Paavali näissä jakeissa nimittää ”huonompaa itseään”? Entä ”parempaa itseään”?
- Kuvaile näiden jakeiden perusteella sitä taistelua, joka käy uskovan – jopa apostolin – sydämessä?
- Mikä voisi olla syynä siihen, että lihan ja Hengen välinen taistelu on monen sydämessä lakannut?
- Käykö lihan ja Hengen välinen taistelu mielestäsi helpommaksi vai vaikeammaksi iän mukana?
- Mikä ero on sillä, käydäänkö tätä taistelua lain alla tai armon alla?

Jae 25

- Mikä on tuonut Paavalille levon taistelun keskellä?
- Mitä kiittämistä jakeen 25 tilanteessa on?
- Millaisia ratkaisumalleja eri kristilliset piirit tarjoavat lihan ja Hengen taisteluun?
- Millä keinoilla uskovat koettavat päästä tätä taistelua pakoon?
- Mikä on sinulle itsellesi tuonut vastauksen Hengen ja lihan väliseen taisteluun?

Kokoavat kysymykset

- Mitä tämä teksti opettaa perisynnistä?
- Millaista vanhurskauttamisoppia tämä teksti edustaa?
- Voiko mielestäsi tämän tekstin äärellä puhua Jumalan ja ihmisen yhteistyöstä? Perustele kantasi.

8. HENGEN TYÖ JA VANHURSKAUTTAMINEN (Room. 8:1–17)

Aluksi: Palauttakaa mieleen se, mitä edellisessä luvussa on opittu lihan ja Hengen taistelusta uskovon sisimmässä.

Jakeet 1–4

- Minkä avun Paavali on löytänyt uskonelämäänsä, vaikka hän ei teekään sitä hyvää, mitä tahtoo, vaan sitä pahaa, mitä ei tahdo?
- Selitä omin sanoin: ketkä välttävät kadotuksen ja millä perusteella?
- Miten lain vaatima vanhurskaus voidaan täyttää? (Pysy tekstissä!)
- Mikä voisi toiselta nimeltään olla ”Hengen laki, joka antaa elämän” tai ”elämän Hengen laki”, jonka vastakohtana on ”synnin ja kuoleman laki”?

Jakeet 5–8

- Mikä on ”lihan mieli” tai ”lihan pyrkimys”, joka tuottaa kuoleman?
- Mikä on ”Hengen mieli” tai ”Hengen pyrkimys”?
- Mikä ero on edellisessä luvussa kuvatulla taistelulla ja sillä, että joku on ”lihan vallassa” tai ”elää turmeltuneen luontonsa mukaisesti”?
- Kumpaan ryhmään kuuluu ihminen, joka sanoo olevansa kristitty, mutta elää homosuhteessa/ avosuhteessa/ aviorikosessa?

Jakeet 9–11

- Mitä tekemistä Pyhällä Hengellä on vanhurskauttamisen tapahtumassa?
- Mikä muuttuu ja mikä ei muutu, kun Pyhä Henki tulee ihmiseen asumaan?

Jakeet 12–17

- Mitä tarkoittaa käytännössä, että kristitty (jossa yhä asuu myös liha, syntinen luonto), kuolettaa kuitenkin Hengen avulla syntiset tekonsa? (Kerro omista kokemuksistasi.)
- Milloin kristitty on vielä ”orjuuden hengen” ja pelon vallassa?
- Millaisia merkkejä Jumalan lapseudesta ihmiset yleensä etsivät?
- Missä tilanteissa sinä olet oppinut huutamaan avuksi Taivaallista Isääsi?
- Oletko itse noissa avunhuuto-tilanteissa tajunnut, että huutosi on Hengen opettama? Miksi olet, miksi et ole?
- Miksi niin harvat kristityt tajuavat, että Taivaallisen Isän avuksi huutaminen juuri on merkki siitä, että he ovat Jumalan lapsia?
- Mitä sinulle henkilökohtaisesti merkitsee se, että olet Jumalan valtakunnan perillinen?

Kokoavat kysymykset

- Mitä Pyhällä Hengellä on tekemistä vanhurskauttamisessa (jakeet 3–4 ja 10)?
- Mitä mieltä olet – voidaanko tämän tekstin perusteella puhua Hengen ja kristityn yhteistyöstä vanhurskauttamisessa? Miksi voidaan, miksi ei voida?

9. TEOISTAKO VANHURSKAS? (Jaak. 2:14–26)

Aluksi: Paavalin ja Jaakobin opetuksessa ovat monet olleet näkevinään ristiriitaa. Nyt tutkimme, onko asia todella niin. Vetäjän tulee kerrata taas Aabrahamin historia, erityisesti luvut 1. Moos 15 ja 22. Samoin portto Rahabin historia, Joos. 6. Vetäjä kertoo pääasiat lyhyesti piirin alussa.

1. Missä asioissa kristillisyyden pitäisi Jaakobin mukaan tulla näkyviin?
 - Miksi meidän on toisinaan vaikea ottaa nälkäisiä ja viluisia ihmisiä huomioon – onhan heitä niin lähellä kuin esim. Pietarissa.
2. Mitä Jaakob sanoo kristitystä, jonka elämästä ei vähimmässäkään määrin näy se, että hän on kristitty?
 - Mitä ajattelet Jaakobin väitteestä, että usko on kuollutta uskoa, jollei siitä ole mitään näyttöä tekojen muodossa?
3. Mikä on riivaajien uskon sisältö?
 - Miksi pelastukseen ei riitä se, että joku uskoo yhden Jumalan olemassaoloon?
 - Miksi niin moni Suomessa luulee, että ihminen pelastuu pelkästään Jumalan olemassaoloon uskomalla?
4. Miksi pelkkä usko yhteen Jumalaan ei synnytä ihmisessä hyviä tekoja?
 - Miksi pelkkä usko yhteen Jumalaan ei anna ihmiselle voimaa taistella syntiä vastaan?
 - Miksi Jumalan olemassaoloon uskovat yleensä kuitenkin ovat kaikista asioista täsmälleen samaa mieltä kuin ympäröivä maailma (ks. 4:4)?
5. Jaakob ja Paavali ottavat molemmat vanhurskauttamisoppinsa lähtökohdaksi saman lauseen VT:stä: ”Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi” (Jae 23, KR 1938). Mikä ero ensi näkemältä on näiden kahden apostolin opetuksessa? (Katsokaa myös Room. 4:1–5).
6. Kumpi oli Aabrahamin kohdalla ensin, usko vai teot? (Mikä sai Aabrahamin toimimaan, kuten hän toimi?)
 - Kumpi oli Rahabin kohdalla ensin: usko vai teot? (Mikä sai Rahabin toimimaan kuten hän toimi?)
 - Kumpi tulee Jaakobin opetuksessa ensin: usko vai teot?
7. Kummasta Jaakob puhuu: ennen vai jälkeen vanhurskauttamisen tehdyistä teoista? Perustele kantasi.
 - Kummasta Paavali puhuu Roomalaiskirjeessä: ennen vai jälkeen vanhurskauttamisen tehdyistä teoista?
 - Mitä siis tarkoittavat jakeet 24 ja 26?
8. Millaisille ihmisille luulette Jaakobin osoittaneen sanansa?
 - Millaisten ihmisten meidän aikaamme olisi ehkä hyvä kuulla Jaakobin opetusta?
 - Millaisten ihmisten olisi toistaiseksi parempi pitäytyä Roomalaiskirjeeseen kuin Jaakobin kirjeeseen?
9. Keskustelkaa aiheesta: millainen on Jaakobin kirjeen vanhurskauttamisoppi? (Opettaako se uskonvanhurskautta vai uskon ja tekojen vanhurskautta?)

10. VANHURSKAUS JA UHRI (Jes. 53:1–12)

Aluksi: Jesaja kirjoitti ennustuksen Herran kärsivästä palvelijasta 700-luvulla eKr.. Ennustus perustuu Mooseksen uhrilakiin: viattoman eläimen on kuoltava, että syntinen ihminen voisi saada syntinsä anteeksi. ”Juutalainen synagoga on poistanut ns. haftaroot-luvustaan kokonaan tämän Herran kärsivää palvelijaa kuvaavan osan ja siirtyy 52. luvusta suoraan 54. lukuun.” (Risto Santala)

Jakeet 1–3

- Miten on mahdollista, että profeetta kuvasi Jeesuksen kuoleman näin yksityiskohtaisesti satoja vuosia ennen kuin se tapahtui?
- Miksi Jesajan sanomaa on niin vaikea ottaa vastaan (ks. jae 1)?
- Miksi tämä luku ei saa useimpia juutalaisia vakuuttuneeksi Jeesuksen messiaanisuudesta?
- Miksi Jeesusta verrataan tässä versoon ja vesaan?
- Millä tavalla Jesajan näissä jakeissa antama kuva Herran palvelijasta sopii siihen kuvaan, joka sinulla on Jeesuksesta. Miten se eroaa siitä?

Jakeet 4–7

- Kun Jesaja käyttää tässä sanaa ”me”, kenestä hän puhuu? Mitä kaikkea hän ”meistä” sanoo näissä jakeissa?
- Miten Jesaja voi sanoa, että kaikki ihmiset ovat eksyneitä lampaista?
- Kun Johannes Kastaja kutsui Jeesusta Jumalan Karitsaksi, hänellä oli varmasti tämä Jesajan kohta mielessään. Mitä yhteistä on Jeesuksella ja sillä karitsalla, jota Jesaja tässä kuvaa?
- Mitä nämä jakeet puhuvat autuaasta vaihtokaupasta?
- Mitä nämä jakeet puhuvat Sijaisen roolista vanhurskauttamisessa?
- Muistuta mieleesi Jeesuksen vertaus kadonneesta lampaasta. Miten eksynyt lammas pääsee kotiin tämän luvun mukaan? (Mikä hinta paimenen on maksettava lampaan pelastamisesta?)

Jakeet 8–12

- Mitkä yksityiskohdat sopivat näissä jakeissa Jeesukseen?
- Mitä jae 11 voisi tarkoittaa?

Kokoavat kysymykset

- Miten Jumala opetti vanhurskauttamisoppia vanhassa liitossa?
- Mikä on Jesajan vanhurskauttamisoppi?
- Miksi uhri ja vanhurskaus kuuluvat erottamattomasti yhteen?

11. PRONSSIKÄÄRME (4. Moos. 21:4–9)

Aluksi: Jumala oli ihmeellisellä tavalla pelastanut kansansa Egyptin orjuudesta. Hän on avannut Punaiseen mereen tien heidän kulkea. Joka päivä erämaavaelluksen neljän vuosikymmenen aikana hän ruokki kaksimiljoonaisen kansan mannalla.

1. Mihin syntiin kansa lankesi erämaassa ja miksi?
 - Missä tilanteissa meillä on kiusaus ruveta valittamaan huonoa elintasomme?
 - Mitä yhteistä on sinun elämäntilanteellasi ja kansan elämäntilanteella erämaassa?
2. Mitä jae 6 kertoo meille Jumalasta?
 - Mikä on tekstimme mukaan synnin palkka?
 - Miksi juuri epäusko saa aikaan Jumalan vihan ja rangaistuksen meidän elämässämme?
 - Paavali nimittää tätä syntiä Herran kiusaamiseksi (1. Kor. 10:9). Mitä hän sillä tarkoittaa?
3. Miksi käärmeen puremaksi tulleen piti katsoa nimenomaan käärmeeseen?
 - Mitä asiaa käärmeen myrkky symbolisoi tässä tekstissä?
4. Miksi Jumala ei vastannut samalla tavalla kuin kansa häneltä pyysi?
 - Miksi Jumalan antamaan parannuskeinoon ei ehkä ollut ihan helppo uskoa?
 - Miettikää, mihin ne ihmiset uskoivat, jotka ryömivät ulos teltastaan ja katsoivat pronssikäärmeeseen.
 - Mikä ero on Jumalan lupauksella, joka tulee Mooseksen kautta ja sellaisella ”Jumalan äänellä”, jonka ihminen kuulee esimerkiksi sydämessään?
 - Mitä tämä raamatunpaikka opettaa meille uskosta: mitä usko on?
5. Voi olla, ettei parantuminen tapahtunut yhtäkkiä, vaan vähitellen. Joukossa saattoi sen tähden olla niitäkin, jotka eivät uskoneet Mooseksen sanoja, vaan jäivät teltaansa ja kuolivat. Mitä heidän asenteensa opettaa meille epäuskosta?
6. Vetäjä lukee Joh. 3:14–16. Tässä tekstissä Jeesus rinnastaa itsensä pronssikäärmeeseen. Mitä yhteistä on Jeesuksen ristillä ja Mooseksen pystyttämällä pronssikäärmeellä?
 - Miksi Jeesus rinnastaa itsensä juuri käärmeeseen, Saatanan vertauskuvaan?
7. Mitä yhteistä on uskomisella ja katsomisella?
 - Mitä meidän siis on tehtävä, että saisimme iankaikkisen elämän?
 - Mikä on uskon minimimäärä tämän tekstin mukaan?
8. Mitä tekstimme opettaa vanhurskauttamisesta?
 - Mitä tekstimme opettaa uskon ja tekojen osuudesta vanhurskauttamisessa?

Ilosanoma: Jo Adamille ja Eevalle oli annettu lupaus ”vaimon siemenestä, joka polkee rikki käärmeen pään” (1. Moos 3:15; RK 1938). Ristillä riippuva Jeesus ”joka ei synnistä tiennyt, tehtiin meidän tähtemme synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi” (2. Kor. 5:21). Jeesuksen syyksi luettiin sinä päivänä koko maailman synti. Siksi hän näytti Jumalan silmissä yhtä inhottavalta kuin se vanha käärme, jota perkeleeksi ja Saatanaksi kutsutaan.